

Bestämmelse om bakteriell njurinflammation (BKD)

24 maj 2024

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2024:6) om åtgärder för att begränsa spridning av bakteriell njurinflammation (BKD) hos vattenlevande djur

Komplementerar grundbestämmelser i andra föreskrifter. Ex. förbud att flytta från kust- till inlandszon.

- Djurhälsobesök och provtagning
- Förflyttning av mottagliga arter
- Åtgärder och begränsningar vid misstanke om BKD och bekräftad BKD
- Ersättning

Definition

BKD-fritt vattenområde

Vattenområde, med undantag från slutna anläggningar, där

1. BKD inte har bekräftats under de senaste tio åren, varken på hållna djur eller på vilda djur av mottaglig art,
2. BKD har bekräftats på hållna djur i ett tidigare BKD-fritt vattenområde men där slakt eller avlivning skett enligt 3 kap. 4 § första stycket 2, vilket får ha skett vid högst två tillfällen under en sexårsperiod, eller
3. en grundlig undersökning har gjorts på vilda djur av mottaglig art i vattenområdet utan att BKD har bekräftats.

Fråga

Punkt 1. BKD har inte bekräftats under de senaste tio åren, varken på hållna eller vilda djur av mottaglig art.

ETT fynd av BKD på vildfisk under de senaste 10 åren bör då således alltid innebära att vattendraget inte är BKD-fritt. Bra! Då borde inte Siljan (och de vattendrag som finns kring Siljan) kunna klassas som BKD-fritt vattenområde.

Punkt 3. ”en grundlig undersökning har gjorts på vilda djur av mottaglig art i vattenområdet utan att BKD har bekräftats”

Vad innebär en grundlig undersökning? Beskrivning saknas bland definitionerna i förordningen fast saken har central betydelse. Finns det risk att eventuella ”osäkra fynd” lämnas bort vid en ”grundlig undersökning”.

BKD fritt vattenområde börjar det räknas från det datum som föreskriften träder i kraft?

Djurhälsobesök och provtagning

Innan föreskriften med saknr K134

Idag	Antal hälsobesök per år på varje anläggning	Antal fiskar i varje prov
Hög	två besök om året	30 fiskar vid ett av besöken
Medelhög	ett besök vartannat år	30 fiskar vid besöket
Låg	ett besök vartannat år	Provtagning vid misstanke

Efter föreskriften med saknr K134

Ändras till	Antal hälsobesök per år på varje anläggning	Antal fiskar i varje prov
Hög	ett besök om året	30
Medelhög	ett besök vartannat år	30
Låg	ett besök vart tredje år	30

Förflyttning av mottagliga arter

2 kap. 4 § Den aktör som för in mottagliga arter till sin anläggning ska försäkra sig om att organprovtagning har gjorts på mottagliga arter i det epidemiologiska området inom anläggningen som förflyttning ska ske från utan att BKD påvisats.

Provtagningen ska omfatta 30 djur och ska vara från den senaste sammanhängande perioden som vattentemperaturen var 7–15 °C. Proverna ska i första hand ha tagits på djur med avvikande utseende eller beteende.

Den aktör som har fört in mottagliga arter till sin anläggning ska vid en offentlig kontroll kunna visa att dessa djur uppfyllde kraven vid tidpunkten för införandet.

Fråga

Hur ska vi tolka 2 kap. 2 och 4 §§? Eftersom det sker för vissa fiskodlare löpande förflyttning av fisk mellan olika anläggningar under fiskens livscykel samtidigt som att vattentemperaturen varierar dels under ett dygn men så klart även över året, temperaturen varierar även vart i vattenmassan du mäter vattentemperaturen (jmf tex ytvattentemperaturer med 3 m ned eller vid botten osv.). Det vill säga när måste ny provtagning ske, utöver den ordinarie, vid flytt av fisk? Vart i vattenmassan ska temperaturen mätas och hur ofta för att visa på sammanhängande vattentemperatur om 7-15 grader?

Fråga

§4 senaste **sammanhängande perioden** som vattentemperaturen var 7-15 °C, vad betyder det i praktiken?

Hur kort kan en sammanhängande period vara? Bör den "sammanhängande perioden" täcka hela temperaturintervallet?

Finns det provtagnings- och analyskapacitet vid behov för fiskflyttning samtidigt som temperaturerna stegrar eller sjunker i rask takt?

Vem mäter vattentemperaturen, på vilket djup ?

Fråga

Vid ett scenario där temperaturen är snabbt stigande/sjunkande som medför att veterinär inte hinner komma och ta prover - kommer det då bli så att fiskflytt inte blir tillåtlig till/från aktuell anläggning/ar? Även om det är veterinärens tidsbrist som tryter och odlaren kanske hört av sig och meddelat om lämplig vattentemp?

En annan sak, är om det ska finnas intyg om provtagning - hur lång tid är rimligt att vi ska behöva vänta innan vi får provsvar från SVA? - och om provsvaret i sig är tillräckligt att anses som intyg?

Eller som veterinären påpekade; är det så att Jordbruksverket räknar med att odlingsföretagen själva ska bekosta provtagningar (säg vår+höst) då veterinärerna inom den offentliga kontrollen redan nu har problem att hinna med? Och att detta då inte kommer inkluderas i den offentliga kontrollen?

Fråga

Kustzon: Vart får vi reda på var det första vandringshindret som laxfisk inte flyttas över är? En odlare, som inte är medlem i MFO, berättade att veterinär kommit och ville ta prover för BKD men odlaren menade på att odlingen var inom definitionen kustvatten och BKD ska inte provtas då.

Åtgärder och begränsningar vid misstanke om BKD och bekräftad BKD

Åtgärderna är i stora drag fortfarande det samma när BKD misstänks och bekräftas.

- Lägga restriktioner på anläggningen i fråga
- Smittspåra
- Slakta eller avliva fiskar
- Saneras och ha tomtid

Ny hantering i så kallad BKD-fritt vattenområde

Åtgärder och begränsningar vid misstanke om BKD och bekräftad BKD

Fiskar i en smittad produktionsenhet som uppvisar kliniska symptom eller finns i BKD-fritt vattenområde ska slaktas eller avlivas inom 30 dagar från det att BKD har påvisats på anläggningen.

Bestämmelse om att slakta eller avliva fisk inom 12 månader om BKD påvisas på en anläggning som inte ligger i ett BKD-fritt vattenområde eller där fisken inte uppvisar kliniska symptom under denna tidsperiod.

Om fisken inte kommer bli slaktmogen inom 12 månader eller får kliniska symptom ska fisken slaktas eller avlivas inom 30 dagar från att BKD har påvisats.

Fråga

3 kap. §4 slaktas eller avlivs snarast möjligt **och senast inom 30 dagar** från att smittan har bekräftats.

Avlivningen kan säkert verkställas, **men vart sänder man den avlivade fisken**, man kan givetvis förvara den avlivad i kassarna tills det finns lämplig smittsäker logistik och ett ställe som **kan ta emot låt säga 1000 ton ruttnande fisk inom en period som säkert förväntas vara kortare än 30 dagar**. Proverna tas ofta inom en kort tidsperiod vilket tillsammans med intensifierad smittspårning kan leda till även större volymer.

Odlaren avlivar säkert fisken inom tidsramen på ett eller annat sätt, för att inte riskera gå miste om den (ringa) ersättning som erbjuds som kompensation med hänvisning till fördröjd avlivning.

Inget kan göras innan smittan har bekräftats. När smittan har bekräftats är det exempelvis sen fredagseftermiddag och myndighetens personal gjort helg. Nu tappar man direkt tre dagar, beslut och planering en vecka till osv. Hur hanterar vi dessa fördröjningar inom 30 dgr?

Finns knappast logistik, slaktkapacitet eller avsättning för stora mängder oplanerad slaktfisk, slakterierna vill kanske inte ens ta emot fisk som slaktas på kort varsel, BKD smittad mm. Årstiden kan också vara sådan att fisken inte lämpar sig som livsmedel på grund av tex bismak. Fisken bör också gå på svält innan slakt, hinns det med inom 30 dgr?

Fråga

3 kap. 3 § punkt 3 gäller denna bara båtar och redskap som fiskodlaren använder eller även andra aktörer som nyttjar vattenområdet?

Ersättning

Förslaget är att aktörer som driver anläggningen där BKD har bekräftats och som genom beslut eller föreskrifter har drabbats kan få ersättning för:

- kostnader för slakt, avlivning och destruktion av djur,
- förlust av värdet på djur,
- kostnader för destruktion av animaliska produkter och produkter som är kopplade till djur,
- kostnader för desinfektion eller sanering av anläggning och utrustning utöver normal rengöring, och
- produktionsbortfall som uppkommer under tiden som bekämpningsåtgärderna pågår, dock längst för en sammanhängande tid om 24 månader.

Ersättning lämnas högst 70 procent till vattenbruksanläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram för BKD och högst 50 procent till vattenbruksanläggningen som inte är anslutna av de kostnader och förluster som är ersättningsgilla.

Fråga

2. förlust av värdet på djur

- Ersätts eventuellt reducerat försäljningspris som uppstår på grund av överutbud, olämplig slaktstorlek och liknande härifrån? Eller klassas det som produktionsbortfall?

§4 Värdering av djuren...

Har Jordbruksverket varit aktiv tagit fram en schablon eller är det någonting som man tar fram efter att ersättningsansökan har inlämnats. Varifrån kommer de uppgifter som är underlag till schablonen. Kan vara en överraskning när man ser vad slutsumman stannar på.

§5 Värderingsmannen..

En hel paragraf om värderingsmannens ersättning men inte ett ord om vem som står för kostnaden?

Fråga

4 kap. 4 § vem är utsedd att vara värderingsman?

4 kap. 8 § hur lång beräknas handläggningstiden vara för att få ut ersättning?

Hur länge får en behandling av ansökan om ersättning behandlas och när betalas ersättningen ut? Ränta på dröjsmål åt andra hållet också ifall det blir en utdragen process? Är det konkursboet som blir tvunget att driva processen vidare?

djurregister@jordbruksverket.se

Thank you
for
listening!

